

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

Діброва А.Д.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності

Протокол № 6 від 14 травня 2020 р.

Завідувач кафедри

Ільчук М.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕЛЕКТРОННИЙ БІЗНЕС

Спеціальність 076 Підприємництво торгівля та біржова діяльність

Освітня програма Підприємництво торгівля та біржова діяльність

Факультет (ННІ) Економічний

Розробники: канд. економ. наук., доцент Панкратова Л. Л.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

ЕЛЕКТРОННИЙ БІЗНЕС

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	076 Підприємництво торгівля та біржова діяльність	
Освітня програма	Підприємництво торгівля та біржова діяльність	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150 год.	
Кількість кредитів ECTS	5 кредитів	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	–
Семестр	2	–
Лекційні заняття	15 год.	– год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	– год.
Лабораторні заняття	– год.	– год.
Самостійна робота	105 год.	– год.
Індивідуальні завдання	– год.	– год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	–

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів теоретичної бази та компетентностей та для здійснення комерційних операцій та укладання угод з використанням електронних засобів.

Завдання дисципліни полягають в розкритті таких тем як: теоретичні і практичні засади електронної комерції, класифікація типів електронних платежів, методи захисту комерційної інформації в Інтернет; оцінка стану електронної торгівлі з метою створення стратегічних конкурентних переваг для організації і т.д.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- поняття «електронного бізнесу» і «електронної комерції»;
- особливостей бізнес-моделей електронної комерції;
- платіжних та фінансових систем Інтернету;
- класифікації і загальних характеристик електронних систем взаєморозрахунків;
- українських систем електронних платежів;
- методології та технології реалізації маркетингових заходів в мережі Інтернет;
- особливостей і переваг Інтернет-маркетингу;
- елементів електронного ринку;
- особливостей віртуальних підприємств;
- тактичних прийомів електронної комерції;

вміти:

- використовувати сучасні мережні інформаційні продукти;
- застосовувати методи ціноутворення в електронній комерції;
- здійснювати заходи із організації електронного бізнесу та управління ним;
- застосовувати інструментарій створення і використання систем електронного бізнесу;
- реалізовувати конкретні проекти створення систем електронного бізнесу;
- проводити аналіз витрат на розробку віртуального представництва підприємства;
- використовувати платіжні системи для розрахунків через Інтернет;
- виконувати ділові операції та угоди з використанням сучасних електронних засобів та прикладних програм побудови систем комерційної діяльності в мережі Інтернет.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	інд	с.р.		л	с	п	інд	с.р.
Змістовий модуль №1. Основні поняття, принципи та законодавчо-правове регулювання електронного бізнесу.												
<i>Тема 1.</i> Основні поняття електронного бізнесу та історія його становлення	19	2	4	-	-	13	-	-	-	-	-	-
<i>Тема 2.</i> Моделі та стратегії в електронному бізнесі	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
<i>Тема 3.</i> Сучасний стан електронного бізнесу у світі	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
<i>Тема 4.</i> Основні тенденції розвитку електронного бізнесу в Україні	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
<i>Тема 5.</i> Правове регулювання електронного бізнесу	13	1	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем	82	9	16	-	-	57	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль №2. Застосування методів і технологій електронного бізнесу												
<i>Тема 5.</i> Електронний маркетинг і реклама	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
<i>Тема 6.</i> Платіжні системи в Інтернет	17	1	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
<i>Тема 7.</i> Захист інформації в мережі Інтернет	15	1	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-
<i>Тема 8.</i> Ефективність електронного бізнесу	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем	68	6	14	-	-	48	-	-	-	-	-	-
Усього годин	150	15	30	-	-	105	-	-	-	-	-	-

4. Теми семінарських занять

– повного терміну денної (заочної) форми навчання;

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Не передбачено робочим навчальним планом	-	-
2		-	-
3		-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
Змістовий модуль №1. Основні поняття, принципи та законодавчо-правове регулювання електронного бізнесу.			
1	Основні поняття електронного бізнесу та історія його становлення	4	-
2	Моделі та стратегії в електронному бізнесі	4	-
3	Сучасний стан електронного бізнесу у світі	4	-
4	Основні тенденції розвитку електронного бізнесу в Україні	2	-
5	Правове регулювання електронного бізнесу	2	-
Змістовий модуль №2. Застосування методів і технологій електронного бізнесу			
6	Електронний маркетинг і реклама	4	-
7	Платіжні системи в Інтернет	4	-
8	Захист інформації в мережі Інтернет	2	-
	Ефективність електронного бізнесу	4	-

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено робочим навчальним планом	-
2.		-
3.		-

7. Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Поясніть, що називають інформаційною економікою.
2. Розтлумачте, які існують відмінності між інформаційною та традиційною економікою.
3. Поясніть, які основні ознаки та етапи становлення інформаційного суспільства.
4. Дайте визначення поняття «електронний бізнес».
5. Поясніть поняття «електронна комерція» в системі електронного бізнесу.
6. Назвіть переваги та недоліки використання електронного бізнесу.
7. Обґрунтуйте можливості електронного бізнесу.
8. Наведіть прикладі основних видів електронного бізнесу.
9. Основні способи ведення електронного бізнесу.
10. Моделі електронної комерції.
11. Дайте визначення, що таке Інтернет-маркетинг, види інтернет-маркетингу.
12. Поясніть, що таке інтернет-реклама: визначення поняття, переваги порівняно з традиційною рекламою.
13. Обґрунтуйте, які найкращі (на Ваш погляд) методи “розкрутки” сайтів.
14. Інтернет-торгівля,
15. Поясніть, як функціонує інтернет-крамниця
16. Опишіть діяльність електронних молів. Провайдери електронних молів.
17. Опишіть діяльність Інтернет-аукціону.
18. Розкрийте суть діяльності банків в Інтернет.
19. Інтернет-банкінг і РС-банкінг.
20. Поясніть, які існують платіжна система.
21. Суть діяльності кредитних платіжних систем.
22. Суть діяльності дебетових платіжних систем.
23. Поясніть, які особливості дистанційного навчання.
24. Розвиток системи дистанційної освіти в Україні.
25. Різновиди шахрайства в електронній комерції.
26. Поясніть, що таке криптографічні засоби шифрування інформації.
27. Обґрунтуйте роль цифрових сертифікатів і сертифікаційних центрів.
28. Поясніть, яким чином можна забезпечити захист у платіжних системах Інтернет.
29. Наведіть основні законодавчо-нормативні акти, які забезпечують регулювання електронного бізнесу в Україні.
30. Обґрунтуйте, як проблеми розвитку електронного бізнесу які вимагають законодавчого вирішення сьогодні.

Зразки завдань для підсумкової атестації

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Магістр» Освітня програма – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності 2020/2021 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____ з дисципліни Електронний бізнес	Затверджую Зав. кафедри д.е.н., проф. Ільчук М.М. 14.05.2020 р.
Екзаменаційні питання			
1. Інформаційна економіка, поясніть суть та еволюцію розвитку?			
2. Системи електронної комерції в споживчому секторі (B2C) .			
Тестові завдання			
1. Які функції характерні для сфери (категорії) B2C?			
а) Комерційна взаємодія між бізнесовими компаніями (підприємствами) щодо здійснення оптових закупівель та поставок товарів. б) Комерційна взаємодія між електронним магазином та покупцем. в) Ділові зв'язки комерційних структур з державними організаціями. г) Організація взаємодії державних структур між споживачами та державними структурами.			
2. Які існують типи електронної комерції?			
а) Фірмова торгівля, збут продукції через посередницьку мережу. б) Розширення аудиторії, підтримка існуючого бізнесу, створення нового бізнесу. в) Оптова і роздрібна торгівля. г) Торгівля інформацією та торгівля товарами і послугами.			
3. Хто надає інформацію про виставлений на торг товар на електронному аукціоні?			
а) Торгова система електронного аукціону. б) Продавець. в) Продавець на вимогу покупця. г) Бюро товарних експертиз регіону, в Internet-просторі якого зареєстрований аукціон.			
4. З кредитними картками працюють:			
а) Готівкові системи платежів. б) Безготівкові системи платежів. в) Кредитні системи платежів. г) Дебетові системи платежів.			
5. Процес, протягом якого перевіряється дійсність користувача та законність його роботи, — це:			
а) Авторизація. б) Автентифікація. в) Асиміляція. г) Апробація.			
6. Сукупність чисел, з якою комбінується зрозуміла інформація шляхом використання криптографічного алгоритму з метою одержання незв'язного зашифрованого тексту, — це:			
а) Електронний цифровий підпис. б) Стандарт безпеки. в) Електронний ключ.			

г) Цифровий сертифікат.
7. Демонстрація реклами чітко визначеній Internet- аудиторії — це: а) Трекінг. б) Таргетинг в) Процесинг. г) Емуляція.
8. Які недоліки притаманні банерній рекламі? а) Негативне ставлення користувачів до сторінок, багатих на банери. б) Складність самостійного створення і оформлення банера в) Невеликий розмір цільової аудиторії. г) Правильні відповіді 1 і 2.
9. Які організаційні структури не функціонують у складі бізнес-порталів а) Електронні торговельні майданчики. б) Електронні магазини. в) Електронні аукціони. г) Електронні платіжні системи.
10. Які основні відмінності електронної торгівлі від традиційної? а) Використання електронного документообігу. б) Комерційна взаємодія сторін здійснюється електронним способом, в результаті чого право власності передається від одного суб'єкта іншому. в) Використання технічних можливостей інформаційних мереж (Internet, мережі стільникового зв'язку, внутрішньої локальної мережі установ. г) Використання специфічних за видом та змістом документів.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни «Електронна комерція» для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, метод проектної роботи, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу.

Під час навчального процесу застосовуються методи активного навчання, які максимально залучають студентів до пізнання нових тем та їх засвоєння, творче рішення конкретних проблем. Застосовуються технічні засоби: лекційний матеріал подається на слайдовій презентації у програмі Power Point, максимально використовуються можливості Internet під час лекційних, практичних та лабораторних занять.

Курс «Електронний бізнес» розміщений на навчальній платформі НУБіП <https://elearn.nubip.edu.ua/>. Інтернет-технології дають можливість інтегрувати в електронний навчальний курс різні електронні елементи, які сприяють ефективному засвоєнню нового матеріалу та формуванню позитивної мотивації до навчання. Такі елементи (як відео ролики, анімації, ілюстровані графіки і схеми, оригінальні тести, посилання на інтернет-ресурси, всілякі інструменти для спілкування, співпраці та обміну повідомленнями) використовуються в даному курсі.

9. Форми контролю

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Об'єктом поточного контролю знань є: усні доповіді, результати бліц-опитувань, тестувань на семінарських заняттях; розв'язування задач на практичних заняттях; відвідування лекцій та активність на них; виконання модульних контрольних робіт та завдань для самостійного опрацювання.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля.

Після кожного змістового модуля проводиться контрольний захід у вигляді модульної контрольної роботи з метою перевірки рівня засвоєння матеріалу студентами. Виконання модульних контрольних робіт є *обов'язковим* заходом рубіжного зрізу знань студентів, який дозволяє викладачеві зорієнтуватися в напрямках та формах подальшої роботи та викладання дисципліни. Студентам, цей захід допомагає закріпити знання певного змістового модуля та накопичити бали.

В якості самостійної роботи студенти виконують наукові проекти, виконання яких демонструє рівень попередніх знань, кругозору студента та засвоєння отриманих знань з даної дисципліни.

Об'єктом контролю знань студентів під час підсумкової атестації є результати виконання письмових екзаменаційних завдань. До підсумкової атестації допускаються лише ті студенти, які виконали навчальний план з дисципліни та набрали необхідну кількість балів.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студентів відбувається згідно «Положення про екзамени і заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» з доповненнями (протокол №5 від 27.12.2019 р.).

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (100 балів) визначається, як сума рейтингу з атестації $R_{\text{ат}}$ (30 балів) та рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (70 балів)

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{ат}} + R_{\text{нр}}$$

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з табл. 1.

Таблиця 1.

Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90 – 100
Добре	82-89
	74-81
Задовільно	64-73
	60-63
Незадовільно	35-59
	0-34

11. Методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс «Електронний бізнес», автор Л.Л. Панкратова. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/question/edit.php?courseid=1242>

12. Рекомендована література

Основна

2. Федішин І.Б. Електронний бізнес та електронна комерція. – Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. – 97 с.
3. Зайцева О.О., Болотинюк І.М. Електронний бізнес: Навчальний посібник. / За наук. ред. Н.В. Морзе. – Івано-Франківськ : «Лілея-НВ» – 2015. – 264 с.

Додаткова

4. Береза А.М. Електронна комерція. Навч. посібник / А.М. Береза, І.А. Казак, Шевченко Ф.А. та ін. – К.: КНЕУ, 2016. – 326 с.
5. Бахарєва, Я. В. Прикладні аспекти створення інтернет-магазинів як фактор розвитку вітчизняного електронного бізнесу. *Агросвіт*, 2017, 11: 62-69.
6. Бублик, М. І., Медвідь, Р. В. Сучасні тенденції та перспективи розвитку електронного підприємництва в умовах європейської інтеграції України. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*, 2018, 899: 31-38.
7. Вщвк, Н., Романів, І. Інтернет-реклама як складова електронного бізнесу. *Ін: Інформація, комунікація, суспільство 2019: матеріали 8-ої Міжнародної наукової конференції ІКС-2019*. Видавництво Львівської політехніки, 2019. р. 232-233.
8. Кулик, В. А. Розвиток електронного бізнесу в Україні. *Актуальні проблеми економіки*, 2017, 1: 168-176.
9. Коляденко, С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*, 2016, 6: 105-112.
10. Федішин, І. Б. Електронний бізнес та електронна комерція (опорний конспект лекцій для студентів напрямку «Менеджмент» усіх форм навчання). 2016.
11. Хижняк, О. С. Недоліки електронного бізнесу в Україні і шляхи їх усунення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*, 2016, 16 (1): 90-94.

12. Інформаційні ресурси

1. Закон України „Про захист інформації в автоматизованих системах”// Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №31. – с. 286
2. Закон України „Про електронний цифровий підпис” // Відомості Верховної Ради України.- 2003. № 36, - с.276. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/852-15_4.
3. Асоціація учасників електронного бізнесу України. URL: <http://uelbu.org/>
4. Дослідницька агенція IDC Analyze the Future. URL: <http://www.idc.com/>
5. Історія розвитку глобальної мережі Інтернет. URL: <http://connect.rin.ru/cgi-bin/print.pl?id=2&s=internet>
6. Український бізнес-портал. URL: <http://www.bportal.com.ua/>
7. Інформаційно-аналітичний портал електронної комерції та Інтернетмаркетингу. URL: <http://business-planet.ru/>
8. Український портал електронної комерції. URL: <http://e-commerce.com.ua/>
9. Інтернет асоціація України. URL: <http://www.inau.org.ua/>
10. Світова статистика Інтернету. URL: <http://internetworldstats.com/>
11. Світова статистика Інтернету. URL: <http://www.internetstatistic.com/>
12. Статистика українського Інтернету. URL: <http://bigmir-internet.com.ua/>
13. Світові новини Інтернету. URL: <http://www.internetnews.com/>
14. Wilson Internet Services (Ресурси Інтернет-маркетингу). URL: <http://www.wilsonweb.com/>
15. Моніторинг Інтернету. URL: <http://ppc-seo.blogspot.com/>
16. Реєстрація доменних імен. URL:: <http://domenua.com.ua/>
17. Електронна книга з основ електронного бізнесу. URL: <http://www.lessons-tva.info/edu/trainbus/1.html>